

طراحی شاخص‌های استعدادپروری در ورزش تربیتی ایران با تأکید بر پیوند با ورزش قهرمانی

حسین دانشور^۱، محمد جلیوند*^۲، رضوان سوری^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، اداره آموزش و پرورش شهرستان مشهد

۲- گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

۳- کارشناسی ارشد روانشناسی، اداره آموزش و پرورش همدان

چکیده

مقدمه: ورزش تربیتی در نظام آموزشی ایران (از پیش‌دبستانی تا دانشگاه) جایگاهی راهبردی در تربیت نسل جوان و کشف استعدادها و ورزشی دارد. با این حال، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که در ایران علی‌رغم وجود دروس تربیت بدنی، تأثیر ملموسی از استعدادیابی نظام‌مند و پیوند ورزش تربیتی با ورزش قهرمانی مشاهده نمی‌شود. ضعف کشور در نخبه‌پروری، مقطعی بودن استعدادها و مشکلات گسترده استعدادسوزی، ضرورت طراحی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش تربیتی را آشکار می‌سازد. روش‌شناسی: این پژوهش از نظر ماهیت فلسفی، تفسیری و اکتشافی بوده و مبتنی بر نظریه‌پردازی کلاسیک (روش گلازری) می‌باشد. جامعه آماری شامل صاحب‌نظران رشته تربیت ورزشی، اساتید برجسته کشور، مدیران ارشد تربیت بدنی و پیشکسوتان آموزش ورزشی در مدارس و دانشگاه‌ها بود. در بخش اول، با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی، ۳۰ نفر از متخصصان برای انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انتخاب شدند. در بخش دوم، ۱۲ نفر از خبرگان حوزه ورزش تربیتی چک‌لیست‌های تفسیری-ساختاری را تکمیل کردند. داده‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل گردید. پایایی ابزار با روش توافق کد (پی اسکات) به میزان ۷۹/۰ تأیید شد. یافته‌ها: نتایج کدگذاری منجر به شناسایی ۴۲ شاخص اولیه استعدادیابی شد که در ۶ گروه اصلی دسته‌بندی گردیدند: (۱) فنی‌گرایی شامل افزایش ساعات درس ورزش برای مستعدین، به‌کارگیری مربیان اختصاصی، برگزاری تمرینات اختصاصی و کلاس‌های توسعه مهارت‌های فردی؛ (۲) نظام‌گرایی شامل تشکیل پروفایل جمعیت‌شناختی، طراحی سامانه توسعه و نظارت بر مستعدین، برگزاری مسابقات استعدادها برتر و اردوهای ورزشی؛ (۳) آموزش‌گرایی شامل آموزش سبک زندگی صحیح، مهارت‌های ذهنی و ارتباطی، اصول پهلوانی و آموزش والدین؛ (۴) رویدادگرایی شامل کمک به حضور در رویدادهای بین‌مدرسه‌ای، منطقه‌ای، استانی، المپیادها و میادین بین‌المللی؛ (۵) تجهیزات‌گرایی شامل فراهمی امکانات کمک آموزشی استاندارد، زمین‌های استاندارد و البسه مناسب؛ (۶) حمایت‌گرایی شامل بهینه‌سازی اوقات فراغت، مشاوره و هدایت صحیح، رفع ناهنجاری‌های اسکلتی-عضلانی، جلوگیری از آسیب، تشویق مستعدین از سوی مدرسه و معرفی به باشگاه‌های معتبر. نتیجه‌گیری: پژوهش حاضر موفق به طراحی یک مجموعه جامع شامل ۴۲ شاخص و ۶ مؤلفه اصلی برای

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

استعدادیابی در ورزش تربیتی ایران گردید. این شاخص‌ها می‌توانند به عنوان مبنایی برای ایجاد نظام کشف و پرورش استعداد در مدارس و دانشگاه‌ها قرار گرفته و پل ارتباطی مؤثری بین ورزش تربیتی و ورزش قهرمانی کشور فراهم آورند. پیاده‌سازی این شاخص‌ها توسط سازمان آموزش و پرورش و وزارت ورزش و جوانان می‌تواند مشکلات موجود در زمینه استعدادسوزی و مقطعی بودن استعدادهای ورزشی را به طور چشمگیری کاهش دهد.

واژه‌های کلیدی: طراحی شاخص‌ها، استعدادیابی، ورزش تربیتی، ورزش قهرمانی، پیوند ورزشی، روش گلازری

۱- مقدمه

ورزش تربیتی در نظام آموزشی کشور، از پیش‌دبستانی تا دانشگاه، جایگاهی راهبردی دارد و نقشی محوری در تربیت نسل جوان ایفا می‌کند. این حوزه از ورزش که در اسناد بالادستی نظیر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران مورد تأکید قرار گرفته، مدرسه را کانون تحول معرفی می‌کند (۱). در حقیقت، ورزش تربیتی بخشی اساسی از تربیت نسل شایسته به شمار می‌رود و آموزش نسل آینده در هر جامعه‌ای، لازمه حیاتی توسعه پایدار تلقی می‌شود؛ اجرای این مهم نیازمند یک نظام آموزشی-رفاهی کاربردی و مؤثر است. از آنجا که ورزش به مثابه یک صنعت کلان، پتانسیل بالایی در شکل‌گیری سلامت و نشاط اجتماعی، افزایش اشتغال و ارتقای جایگاه جهانی یک کشور دارد، به یکی از دلایل اصلی مشارکت نوجوانان تبدیل می‌شود. بنابراین، حوزه‌های مشترک ورزش و نظام آموزشی، اساس نظامی را شکل می‌دهند که از آن به عنوان «ورزش آموزشی» یاد می‌شود. در این سطح، بالاترین انگیزه درونی و ذاتی، بیشترین تعداد شرکت‌کنندگان فعال و همچنین مناسب‌ترین زمان برای پرورش بااستعدادترین افراد مشاهده می‌شود (۲).

با این حال، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که در ایران، علی‌رغم وجود دروس تربیت بدنی در مدارس و دانشگاه‌ها، تأثیر ملموسی از پرورش استعداد و ارتباط نظام‌مند ورزش در نظام آموزشی با ورزش قهرمانی کشور دیده نمی‌شود (۳). این در حالی است که کشورهای پیشرفته، توسعه ورزش را در گرو ورزش آموزشی می‌دانند و به رشد ورزشکاران دانش‌آموز توجه ویژه‌ای دارند. بر اساس تقسیم‌بندی نظام جامع ورزش کشور، ورزش به چهار مؤلفه اصلی آموزشی، همگانی-تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای تقسیم می‌شود و توسعه ورزش در هر کشوری از سیستم آموزشی آن آغاز می‌گردد. دانش‌آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی، نقش بسزایی در تحقق اهداف ورزشی هر کشور ایفا می‌کنند. در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش، ورزش تربیتی به عنوان ورزشی تعریف شده است که چارچوبی را در خانواده و سازمان‌های رسمی آموزشی تشکیل می‌دهد؛ به طوری که جایگاه و اهمیت این دوره‌ها در سلامت جسمی و روحی و نیز موفقیت در زندگی درک می‌شود (۴).

مفهوم پرورش استعداد که مرحله بعد از استعدادیابی محسوب می‌شود، در نهایت به یک ورزشکار نخبه منجر می‌گردد که برای مدت طولانی از حمایت سازمان‌های منسجم برخوردار است. در این فرآیند، به جای تصمیم‌گیری سریع، بر انتخاب درست و توجه به تفاوت‌های فردی در رشد تأکید می‌شود؛ به همین دلیل، پرورش استعداد یکی از مهمترین مراحل

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

توسعه ورزش به شمار می‌رود (۵). تحقیقات نشان داده است که افراد برای رسیدن به موفقیت و نخبه‌شدن به حدود ده هزار ساعت تمرین و ده سال زمان نیاز دارند (۶). از آنجا که یک ورزشکار تقریباً به ده سال زمان نیاز دارد تا به سطح نخبگان برسد، باید در سنین پایین و در مراحل شکوفایی استعدادها شناسایی شود (۷). توسعه استعدادها را می‌توان به عنوان فراهم آوردن مناسب‌ترین محیط برای ایجاد پتانسیل در نظر گرفت (۸).

با وجود پیچیدگی‌های فرآیند پرورش استعداد، این حوزه سرمایه‌گذاری شایسته‌ای در ورزش حرفه‌ای و تیمی است (۹). پس از قانون بوسمن در سال ۱۹۹۵، باشگاه‌ها به طور فزاینده‌ای به پرورش استعدادها در سطح پایه روی آوردند تا از پرداخت دستمزدهای نجومی به بازیکنان حرفه‌ای اجتناب کنند (۱۰). در این راستا، ویسالی و همکاران بیان کردند که هر کودکی در مقایسه با دیگران استعدادهای متفاوت و منحصر به فردی دارد و این منحصر به فردی باید مورد توجه معلم یا مربی ورزش کودک برای آینده ورزشی او قرار گیرد (۱۱). دستیابی به عملکرد ورزشی کودک نمی‌تواند آنی باشد و نیازمند فرآیندی طولانی است که از اوایل کودکی آغاز می‌شود. بنابراین معلم و مربی باید با ویژگی‌های رشد حرکتی و رشدی کودک آشنایی داشته باشند تا از آن‌ها به عنوان عوامل مهم برای شناسایی استعداد استفاده شود.

در ایران، به رغم برخورداری از جمعیت جوان مستعد، وجود کارشناسان متخصص و پایگاه‌های استعدادیابی، ضعف‌هایی نظیر کمبود امکانات و تجهیزات استعدادیابی، مشارکت اندک باشگاه‌ها و آموزش و پرورش در امر پرورش استعداد مشاهده می‌گردد (۱۲). همچنین نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که پایه و اساس ورزش قهرمانی و حرفه‌ای هر کشور، گذر از ورزش تربیتی آن کشور است. بر این اساس، باید پیوستگی خوبی میان ورزش تربیتی و ورزش قهرمانی برقرار شود؛ به این معنی که استعدادهای ورزشی در سنین پایین و در مدارس شناسایی شده و در ادامه به رشد و توسعه آن‌ها در نظام تربیتی پرداخته شود تا نهایتاً خروجی آن، بازیکنان نخبه در دانشگاه‌ها باشند. با توجه به اهمیت موضوع، پژوهشی که شاخص‌های پرورش استعداد در ورزش تربیتی را مورد بررسی و شناسایی قرار داده و پل ارتباطی با ورزش قهرمانی کشور فراهم آورده باشد، یافت نشد. بنابراین با توجه به ضعف کشور در نخبه‌پروری، مقطعی بودن استعدادها در رشته‌های مختلف ورزشی و همچنین مشکلات گسترده استعدادسوزی، پژوهش حاضر با هدف طراحی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش تربیتی ایران با تأکید بر پیوند با ورزش قهرمانی انجام گرفته است.

روش پژوهش

ماهیتی فلسفی، تفسیری و اکتشافی دارد که از نظر نظریه پردازی کلاسیک یا گلزاری است. علاوه بر این، پژوهش حاضر از نظر جمع آوری اطلاعات، یک گزارش تحقیق پیمایشی است.

جامعه آماری این پژوهش را صاحب نظران رشته تربیت ورزشی شامل صاحب نظران رشته تربیت ورزشی، اساتید برجسته کشور، مدیران عالی در رشته تربیت بدنی و تربیت بدنی، صاحب نظران رشته ورزش تشکیل می‌دهند. و مدیریت آموزشی و پیشکسوتان عرصه آموزش ورزشی در مدارس و دانشگاه‌ها که به صورت جداگانه به صورت نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. تحصیلات مرتبط با ورزش، تجربه مدیریتی و تدریس در دانشگاه‌ها و مدارس ایران از معیارهای انتخاب جامعه پژوهش بود. در بخش اول، بر اساس روش نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی، به منظور شناسایی و اولویت بندی شاخص‌های استعدادیابی ورزش‌های آموزشی ایران و تکمیل فرآیند کدگذاری از ۳۰ نفر از متخصصان و متخصصان رشته مورد نظر به منظور دستیابی به اشباع نظری و انجام امور. مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته دعوت شد. در بخش دوم از

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

۱۲ نفر از متخصصان حوزه ورزش تربیتی دعوت شد تا چک لیست های تفسیری- ساختاری را تکمیل و شاخص ها را به صورت هدفمند در راستای دستیابی به اهداف پژوهشی اولویت بندی کنند. در بخش مصاحبه، از ۳۰ نفر متخصص، اغلب دارای مدرک دکتری (بیش از ۸۰٪) و شامل مدیران اسبق تربیت بدنی استان ها، اساتید دانشگاه فرهنگیان، اعضای هیئت علمی دانشگاه های شهید بهشتی، فردوسی، خوارزمی، تهران و پژوهشگران حوزه ورزش تربیتی بودند. در بخش تفسیری-ساختاری، ۱۲ نفر شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه فردوسی مشهد و دبیران باسابقه ورزش بودند.

در ابتدا با استفاده از مصاحبه های نیمه ساختاریافته از نمونه آماری خواسته شد تا به سوالات مصاحبه در خصوص شناسایی استعداد های پرورشی ورزش ایران پاسخ دهد. لازم به ذکر است در این بخش شرکت در این تحقیق توسط افراد کاملاً رایگان بوده و به آنان اطمینان داده شده که پاسخ های آنان محرمانه خواهد ماند. به منظور انجام مصاحبه و جمع آوری داده ها از روش نیمه ساختاریافته و خصوصی- مشارکتی استفاده شده است. مدت زمان هر مصاحبه ۱۵ تا ۲۰ دقیقه بود و مصاحبه ها توسط ضبط صوت ضبط می شد. در نهایت پس از انجام مصاحبه ها، اطلاعات در اکثر متن پیاده سازی و نهایی شد. در ادامه، بر اساس روش داده های پایه از مصاحبه، بر اساس کدگذاری باز، نظری و گزینشی تحلیل و نهایی شد. در نهایت با استفاده از چک لیست ساختاری- تفسیری، اولویت بندی شاخص ها و سطوح بحرانی نیز شناسایی شد. تمامی فهرست ها و پرسشنامه ها در بخش مصاحبه با استفاده از روش های روایی رسمی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. بدین منظور کلیه پرسشنامه ها و چک لیست ها توسط ۴ نفر از کارشناسان مدیریت ورزشی و همچنین تیم تحقیق مورد تایید قرار گرفت. در قسمت قابلیت اطمینان از روش توافق کد کشور با پی اسکات ۰/۷۹ که بالاترین نرخ را دارد استفاده شده است. از روش گلیزر (داده بنیاد) که شامل مراحل اصلی کدگذاری باز(پدیدآوردن مفاهیم و ویژگی های آن ها)، کدگذاری محوری(برقراری ارتباط بین مفاهیم) و کدگذاری انتخابی(یکپارچه سازی و بهبود مفاهیم) بود استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها تکنیک های کدگذاری باز و محوری، خلاصه سازی، فیلتر کردن به منظور استخراج داده های خام و همین روش از روش ساختاری-تفسیری برای تعیین شاخص های اولیه گرفته شده است.

یافته ها

در ابتدا به یافته های جمعیت شناختی تحقیق می پردازیم.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی نخبگان تحقیق در بخش مصاحبه

جدول ۱-۴

کد	پست	مدرک تحصیلی	کد	پست	مدرک تحصیلی
۱	مدیر اسبق تربیت بدنی خراسان رضوی	دکتری	۱۶	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه شهید بهشتی	دکتری

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

۲	مدیر اسبق تربیت بدنی سمنان	دکتری	۱۷	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه فردوسی	دکتری
۳	استاد دانشگاه فرهنگیان	دکتری	۱۸	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه خوارزمی	دکتری
۴	استاد دانشگاه فرهنگیان	دکتری	۱۹	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه تهران	دکتری
۵	استاد دانشگاه فرهنگیان	دکتری	۲۰	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه فردوسی مشهد	دکتری
۶	استاد دانشگاه فرهنگیان	دکتری	۲۱	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه بینالود	دکتری
۷	استاد دانشگاه فرهنگیان	دکتری	۲۲	عضو هیات علمی و متخصص حوزه تربیت بدنی از دانشگاه امام رضا (ع)	دکتری
۸	سرپرست تربیت بدنی شهرستان شاهرود	کارشناسی ارشد	۲۳	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۹	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی	۲۴	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۰	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی	۲۵	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۱	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی ارشد	۲۶	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۲	معلم آموزش و پرورش	دکتری	۲۷	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۳	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی	۲۸	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۴	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی	۲۹	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری
۱۵	معلم آموزش و پرورش	کارشناسی ارشد	۳۰	پژوهشگر حوزه ورزش تربیتی	دکتری

جدول ۲ کد گذاری انتخابی شاخص های استعدادپروری ورزش تربیتی ایران

شماره	عوامل	شاخص ها
۱	افزایش ساعات درس ورزش برای مستعدین	فنی گرایی
۲	به کارگیری مربیان یا مشاوران اختصاصی خبره برای مستعدین	

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

	برگزاری تمرینات اختصاصی برای مستعدین توسط دبیر ورزش	۳
	برگزاری کلاس های توسعه مهارت های فردی برای مستعدین	۴
	فراهمی شرایط متنوع تمرین برای مستعدین	۵
	برگزاری تمرینات تئوری اختصاصی	۶
	تمرین در زمان های استاندارد	۷
	افزایش تعداد جلسات تمرین در هفته	۸
نظام گرایی	تشکیل پروفایل جمعیت شناختی	۹
	طراحی سامانه توسعه و نظارت مستعدین ورزشی	۱۰
	برگزاری مسابقات استعدادهای برتر رشته های ورزشی	۱۱
	برگزاری اردوهای ورزشی برای مستعدین	۱۲
	قراردادن مستعدین در کنار یکدیگر و تشکیل تیم های منتخب	۱۳
آموزش گرایی	آموزش سبک زندگی درست	۱۴
	آموزش مهارت های ذهنی در ورزش	۱۵
	آموزش مهارت های ارتباطی به مستعدین	۱۶
	آموزش اصول پهلوانی و رفتاری به مستعدین	۱۷
	آموزش والدین در جهت توسعه دانش فرهنگی خانواده	۱۸
	آموزش اصول و مهارت های خود مدیریتی	۱۹
	استفاده از آموزش مجازی و آنلاین در جهت بهبود عملکرد مستعدین	۲۰
	ارائه مشاوره و آموزش مهارت های حقوقی به مستعدین	۲۱
رویداد گرایی	کمک به حضور در رویدادهای بین مدرسه ای	۲۲
	کمک به حضور در رویدادهای نواحی و منطقه ای	۲۳
	کمک به حضور در رویدادهای استانی	۲۴
	کمک به حضور در المپیادهای دانش آموزی	۲۵
	کمک به حضور در میادین بین المللی	۲۶
تجهیزات گرایی	فراهمی امکانات کمک آموزشی استاندارد برای مستعدین	۲۷

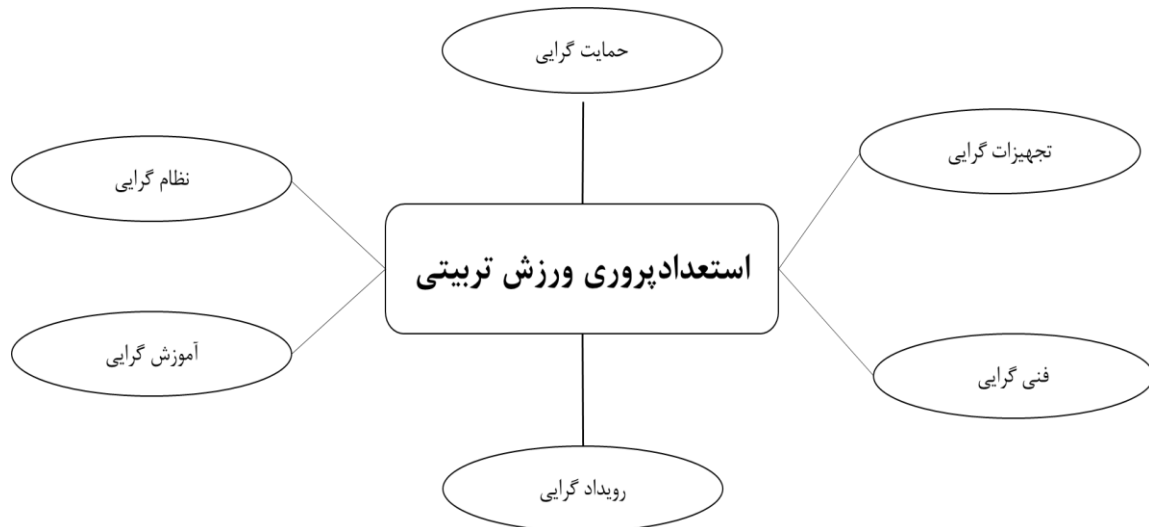
علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

	هماهنگی جهت حضور و تمرین مستعدین در زمین های استاندارد آموزش و پرورش	۲۸
	هماهنگی جهت حضور در مراکز یا باشگاه های بدنسازی مرتبط با آموزش و پرورش	۲۹
	فراهمی البسه و تجهیزات مناسب تمرین	۳۰
حمایت گرایی	کمک به بهینه سازی اوقات فراغت مستعدین	۳۱
	مشاوره و هدایت صحیح مستعدین	۳۲
	رفع و اصلاح ناهنجاری های اسکلتی - عضلانی	۳۳
	کمک به جمع آوری مستندات ویدئویی از عملکرد فنی مستعدین	۳۴
	کمک به جلوگیری از آسیب برای مستعدین	۳۵
	کمک به توسعه حرفه ای گرایی و شخصیت حرفه ای مستعدین	۳۶
	ارائه تمرینات کار در خانه برای مستعدین	۳۷
	تشویق مستعدین از سوی مدرسه	۳۸
	به کارگیری پشتیبان ورزشی برای مستعدین	۳۹
	به کارگیری مشاوره تغذیه برای مستعدین	۴۰
	معرفی مستعدین به باشگاه های معتبر با نظارت مدرسه و دبیر ورزش	۴۱
	معرفی مستعدین آسیب دیده به مراکز بازتوانی و فیزیوتراپی مرتبط و یا تحت قرارداد	۴۲

کدگذاری نظری ترکیب مفاهیم را با یک الگوی ارتباطی نشان می دهد. کدهای تئوری از مدل های انتزاعی ساخته شده اند که مقوله ها را در جهت یک نظریه ترکیب می کنند (گلاسر و هن، ۲۰۰۵). گلیزر ۱۸ خانواده از کدهای نظری را به عنوان مدل هایی برای الهام بخشیدن به کدهای واقعی معرفی می کند. او بدون ارائه الگوی شماتیک خاصی به گروهی از کلمات اشاره می کند که هر کدام می توانند راهنمای ترکیب کدهای واقعی باشند. به عبارت دیگر، او به هر یک از خانواده های کدگذاری اشاره می کند، بدون اینکه مشخص کند واژه ها چگونه به هم مرتبط هستند و محقق را در انجام کدها و مدل سازی خود باز می گذارد. در این تحقیق با ترکیب مقوله های به دست آمده، مدل تحقیق در «خانواده کدگذاری نوع» قرار گرفته و به شرح زیر ترسیم شده است.

نمودار ۳ مدل استعدادپروری ورزش تربیتی ایران

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که شاخص ها و عوامل استعداد یابی در ورزش آموزشی ایران در ۶ گروه تکنیک گرایی، نظام گرایی، تربیت گرایی، رویدادگرایی، تجهیزات گرایی و حمایت گرایی می باشد. همچنین نتایج نشان داد که عوامل مرتبط با شاخص فنی عبارتند از: افزایش ساعات ورزش تیزهوشان، بکارگیری مربیان یا مشاوران متخصص برای تیزهوشان، برگزاری تمرینات ویژه تیزهوشان توسط دبیر ورزش، برگزاری کلاس های مهارت آموزی فردی برای تیزهوشان، فراهم آوردن شرایط متنوع آموزشی برای تیزهوشان، برگزاری تمرینات ویژه، آموزش استانداردهای زمانی و افزایش تعداد جلسات آموزشی در هفته. مولفه فنی یکی از عوامل مهم شکل دهنده ورزشکار نخبه است (بوکرز و همکاران، ۲۰۱۵) و لازم است به شکوفایی و پرورش استعدادها توجه ویژه ای شود. برای شناسایی افراد مستعد در مدارس و دانشگاه ها پیشنهاد می شود، هفته ای یک ساعت برای ورزش در این افراد در نظر گرفته شود و با افزایش تعداد جلسات، این استعدادها به سمت رشته های تخصصی و آموزش های بیشتر سوق داده شود. مطلبی ارائه کرد که لازم به ذکر است. این تمرینات باید در زمان ها و فواصل تمرینی مناسب برگزار شود. از آنجایی که تمرینات کمتر یا بیشتر از میزان تمرین بهینه یعنی یک ساعت انجام می شود، باعث شکست یا عدم پیشرفت تمرین می شود. پیشنهاد می شود برای انجام این کارها از مربیان و متخصصان آن رشته استفاده شود. تمرینات پیشنهادی می تواند در ساعات ورزشی در ورزش توسط معلم تربیت بدنی و همچنین در کلاس های فوق برنامه برگزار شود. گنجاندن استعدادها در کلاس های فوق برنامه، تمرین های تئوری تخصصی و کلاس های مهارت آموزی فردی ضروری است تا استعدادها شرایط متفاوتی برای آموزش و امکان حضور با کیفیت و رشد فنی (فنی و تاکتیکی) آنها به بهترین شکل ممکن داشته باشند.

یافته های این تحقیق با برخی از تحقیقات شی (۲۰۲۲)، نوین و همکاران. (۲۰۱۷)، نگی و همکاران. (۲۰۱۵)، چاکی و همکاران (۲۰۱۰)، رابرتسون و همکاران. (۱۳۸۴)، درویشی و همکاران. (۱۳۹۶)، نظری و همکاران. (۱۳۹۴)، دوستداری و همکاران. براویز (۲۰۱۳)، فراهم کردن بهترین محیط برای تربیت بازیکنان زنده فوتبال یکی از عوامل مهم در ارتقای

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

آن است. می توان نتیجه گرفت که نتایج این پژوهش بر اساس تحقیق پژوهش حاضر در خصوص برگزاری دوره های آموزشی ویژه استعداد های درخشان توسط دبیر ورزش و آموزش در دوره استاندارد می باشد. و افزایش تعداد تمرینات در هفته. و رهبر (۲۰۲۱) در الگوی پرورش استعداد های ورزشی خود از آموزش تئوری و عملی به عنوان عوامل مهم یاد کردند. نتایج این پژوهشگر نیز مؤید عامل کلاس های توسعه مهارت فردی و برگزاری تمرین های نظری خاص بود. در نهایت دوستداری و همکاران. (۲۰۱۴) در تحقیقات خود اشاره می کند که افراد برای رسیدن به موفقیت و نخبه شدن به ۱۰۰۰۰ ساعت تمرین و ۱۰ سال زمان نیاز دارند. ورزش برای تیزهوشان بود و شرایط تمرینی متنوعی را برای تیزهوشان فراهم می کرد. دلیل همسویی کامل پژوهش با این یافته را می توان بر روی مؤلفه فنی در شکوفایی استعداد ها و تمرین در تمامی موارد ضروری توسعه فنی انجام داد.

یافته ها همچنین نشان داد؛ عوامل مرتبط با شاخص گرایی، شکل گیری جمعیتی، طراحی سیستم توسعه سیستم و نظارت بر ورزشکاران مستعد، برگزاری مسابقات رشته های برتر ورزشی، برگزاری مسابقات ورزشی استعداد های درخشان و قرارداد مردان مستعد به همراه اردوی تیم های منتخب؛ بودند این شاخص به مدیریت سیستماتیک استعداد ها اشاره دارد. به این معنی که برای شکوفا شدن استعداد ها باید آنها را به صورت سیستماتیک مدیریت کرد. بر این اساس پیشنهاد می شود ابتدا سامانه ای هوشمند مشابه سامانه اطلاعاتی برای رصد استعداد ها و پیشرفت در آن ایجاد شود و برای هر استعداد، مشخصاتی در نظر گرفته شود که اطلاعات جمعیتی در آن گنجانده شده و نگهداری شود.

همچنین، یافته ها نشان داد که؛ عوامل مرتبط با شاخص تربیت گرایی عبارتند از: آموزش سبک زندگی صحیح، آموزش مهارت های ذهنی در ورزش، آموزش مهارت های ارتباطی به تیزهوشان، آموزش اصول ورزش و رفتار رزمی به تیزهوشان، آموزش والدین برای رشد خانواده، دانش فرهنگی، آموزش. اصول و مهارت های خودشان. مدیریت استفاده از آموزش مجازی و آنلاین به منظور بهبود عملکرد افراد مستعد و ارائه مشاوره و آموزش مهارت های حقوقی به افراد مستعد بود. نیاز آموزشی شکافی است بین آنچه که یک فرد یا گروه باید بداند و انجام دهد و آنچه در شرایط موجود می تواند داشته باشد و انجام دهد. به گفته این استاد، نیاز آموزشی در واقع فاصله بین سطح و سطح مطلوب افراد (یا سازمان ها) در انجام وظایف و مسئولیت های خود است. نیاز آموزشی را می توان برای دانش، مهارت های رفتاری یا شرایط لازم در نظر گرفت که انجام کار را به نحو مطلوب و رضایت بخشی ممکن می سازد. و با آموزش قابل رفع است.

همچنین نتایج نشان داد که؛ عوامل مرتبط با شاخص رویدادگرایی شامل، کمک به حضور در رویدادهای بین مدرسه ای، کمک به حضور در رویدادهای نواحی و منطقه ای، کمک به حضور در رویدادهای استانی، کمک به حضور در المپیادهای دانش آموزشی و کمک به حضور در میادین بین المللی، بود. این شاخص به اهمیت کسب تجربه استعداد و حضور در میادین ورزشی و مسابقات مختلف و متعدد دارد که در خلال پرورش استعداد، از سطوح پایین یعنی مدارس و نواحی شروع شده و به مسابقات بین المللی ختم گردد. یافته های این بخش از پژوهش، با نتایج بروان (۲۰۱۳)، رهبر و همکاران (۲۰۲۱)، همسو بوده و نتایج این پژوهش را تایید می کنند. به عقیده بروان (۲۰۱۳)، حضور بازیکنان در مسابقات داخلی و بین المللی به منظور آماده سازی و رقابت با بهترین ها از موارد مهم توسعه استعداد ها در کشور فرانسه به شمار می رود. رهبر و همکاران (۲۰۲۱)، نیز ایجاد نظام ملی مسابقات و داشتن لیگ های منظم در تمام سطوح را بخشی از روند پرورش استعداد های ورزشی عنوان نمود.

همچنین نتایج نشان دادند که؛ عوامل مرتبط با شاخص تجهیزات گرایی شامل، فراهمی امکانات کمک آموزشی استاندارد برای مستعدین، هماهنگی جهت حضور و تمرین مستعدین در زمین های استاندارد آموزش و پرورش، هماهنگی

علوم ورزشی، تربیت بدن و سلامت اجتماعی

The tenth international Conference on
**SPORTS SCIENCE, PHYSICAL
EDUCATION AND SOCIAL HEALTH**

جهت حضور در مراکز یا باشگاه های بدنسازی مرتبط با آموزش و پرورش و فراهمی البسه و تجهیزات مناسب تمرین، بود. امکانات و زیرساخت های ورزشی نقش بسیار مهمی در آموزش دارد (کزما و همکاران، ۲۰۲۲). شاخص تجهیزات گرای اشاره به عوامل زیرساختی در جهت رشد و توسعه استعدادها دارد. بر این اساس نیاز است تا وزارت آموزش و پرورش همکاری لازم را جهت برگزاری تمرینات در زمین های استاندارد مختص آموزش و پرورش مبذول فرموده و همچنین تجهیزاتی کمک آموزشی، تجهیزات و البسه استاندارد را برای استفاده استعدادها فراهم آورد. در نهایت نیز باشگاه های بدنسازی مربوط به خود را با هماهنگی در اختیار استعدادها قرار دهد.

نهایتا یافته های نشان دادند که؛ عوامل مرتبط با شاخص حمایت گرای شامل، کمک به بهینه سازی اوقات فراغت مستعدین، مشاوره و هدایت صحیح مستعدین، رفع و اصلاح ناهنجاری های اسکلتی - عضلانی، کمک به جمع آوری مستندات ویدئویی از عملکرد فنی مستعدین، کمک به جلوگیری از آسیب برای مستعدین، کمک به توسعه حرفه ای گرای و شخصیت حرفه ای مستعدین، ارائه تمرینات کار در خانه برای مستعدین، تشویق مستعدین از سوی مدرسه، به کارگیری پشتیبان ورزشی برای مستعدین، به کارگیری مشاوره تغذیه برای مستعدین، معرفی مستعدین به باشگاه های معتبر با نظارت مدرسه و دبیر ورزش و معرفی مستعدین آسیب دیده به مراکز بازتوانی و فیزیوتراپی مرتبط و یا تحت قرارداد، بود. این یافته به حمایت همه جانبه از استعداد داشته که بر این اساس پیشنهاد می شود تا پشتیبانی ها و مشاوره های لازم در تمام ابعاد از جمله توسعه شخصیت حرفه ای، مشاوره تغذیه ای و عواملی از این قبیل از طریق مدرسه و وزارت آموزش و پرورش انجام گردد و استعداد مورد تشویق قرار گیرد. همچنین این سازمان ها می توانند با کمک به جمع آوری مستندات ویدئویی از عملکرد فنی مستعدین و معرفی آن ها به باشگاه های معتبر، این استعدادها را در جهت توسعه یاری کنند. همچنین با انجام اقداماتی نظیر کار در خانه اوقات فراغت استعدادها را بهینه سازی کنند و نهایتا با رفع و اصلاح ناهنجاری های اسکلتی - عضلانی استعدادها از آسیب برای مستعدین جلوگیری به عمل آورند و در صورت بروز آسیب نیز استعدادها را به مراکز بازتوانی و فیزیوتراپی مرتبط و یا تحت قرارداد، ارجاع دهند.

قدردانی

از همه کسانی که در انجام این پژوهش ما را یاری رساندند کمال تشکر را داریم

مراجع

۱. الهی ع، صفانیا ع، رحیمی م. جایگاه ورزش تربیتی در اسناد بالادستی. فصلنامه مدیریت ورزشی. ۱۴۰۰؛ ۱۳(۲): ۱-۲۵.

۲۵.

۲. اسماعیل پور باریکی م، راسخ س، قاسمی ح. تحلیل نقش ورزش آموزشی در توسعه ورزش قهرمانی. نشریه پژوهش در علوم ورزشی. ۱۴۰۰؛ ۱۸(۴): ۶۷-۷۵.

۳. راسخ س، رمضانزاد ر، قاسمی ح. ورزش تربیتی و ارتباط آن با ورزش قهرمانی. مجله علوم ورزشی.

۱۳۹۶؛ ۱۴(۱): ۷۲-۵۵.

۴. راسخ س، قالیباف م، شعبانی م. سند راهبردی توسعه تربیت بدنی و ورزش. نشریه مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی. ۱۳۹۷؛ ۵(۲): ۵۰-۳۳.

۵. اشرف گنجوی ف، رامشینی م، هاشمی س. فرآیند پرورش استعداد در ورزش. مجله علوم حرکتی و ورزش. ۱۳۹۱؛ ۹(۳): ۲۸-۱۱۲.

۶. غفوری ف. الزامات ده‌ساله پرورش ورزشکاران نخبه. تحقیقات در ورزش تربیتی. ۱۳۹۱؛ ۶(۱): ۷۷-۹۲.

۷. Dosdari M, Ghasemi H, Ramezaninejad R. Early talent identification in youth sports. Asian J Sports Med. 2014;5(4):e24028.

۸. Adam A, Williams T, Jones B. Talent development environments in sport. J Sports Sci. 2018;36(5):511-20.

۹. Burgess DJ, Naughton GA, Norton KI. Talent development in adolescent team sports. Int J Sports Physiol Perform. 2010;5(3):325-40.

۱۰. Villiam R, Booth T, Smith A. The Bosman ruling and youth development. Eur Sport Manag Q. 2000;10(2):145-62.

۱۱. Visalim J, Karppinen S, Kuorilehto R. Individual differences in talent development. Phys Educ Sport Pedagog. 2018;23(3):289-304.

۱۲. حسینی س، مندعلی زاده ع، شعبانی م. موانع استعدادیابی در نظام ورزشی ایران. پژوهش در تربیت بدنی. ۱۳۹۲؛ ۷(۲): ۸۹-۱۰۴.

۱۳. Glazer BG. Theoretical sensitivity. Mill Valley (CA): Sociology Press; 1978.

۱۴. Bokkers R, et al. Technical factors in elite athlete development. J Sports Sci. 2015;33(8):789-98.

۱۵. شی ع. استعدادیابی در ورزش های پایه. پژوهش در علوم ورزشی. ۲۰۲۲؛ ۲۰(۱): ۳۳-۴۸.

۱۶. نوین ع، رحیمی م، کریمی س. محیط تمرینی و پرورش استعداد. مجله علوم ورزشی. ۲۰۱۷؛ ۱۵(۳): ۱۱۲-۲۵.

۱۷. Nagy P, et al. Talent development in school sports. Int J Sport Psychol. 2015;46(4):321-35.

۱۸. Chaki B, et al. Early talent identification models. J Sports Med Phys Fitness. 2010;50(2):201-10.

۱۹. Robertson S, et al. Optimal training environments for elite athletes. Sports Med. 2005;35(6):501-18.

۲۰. دوستداری م، غفوری ف، رمضانزاد ر. الزامات تمرینی برای رسیدن به سطح نخبگان. تحقیقات در ورزش تربیتی. ۱۳۹۳؛ ۸(۱): ۹۲-۷۷.

۲۱. درویشی ع، نظری ر، کریمی س. عوامل مؤثر بر پرورش بازیکنان نخبه فوتبال. مجله علوم ورزشی.

۱۳۹۶؛ ۱۲(۲): ۷۰-۵۵.

۲۲. براون م. استعدادیابی در ورزش فرانسه. مجله بین‌المللی علوم ورزشی. ۲۰۱۳؛ ۵(۲): ۳۳-۴۸.

۲۳. نظری ر، دوستداری م، قاسم‌زاده میرکلایی م. محیط تمرینی و پرورش بازیکنان نخبه. مجله علوم ورزشی. ۱۳۹۴؛ ۱۳(۲): ۱۰۴-۸۹.

۲۴. Int J Sport Manag. رهبر ع، مرتضائیان ن، سیف پناهی ف. الگوی پرورش استعدادهای ورزشی. 2021;22(3):234-51.

۲۵. Kozma R, et al. Sport infrastructure and educational outcomes. Sport Soc. 2022;25(4):678-95.